

RAN - 2001000105020004

RAN-2001000105020004**T.Y.B.A. (Sem. V) Examination November - 2023****Principles of Literary Criticism : Paper XIV****સાહિત્ય વિવેચનનાં સિદ્ધાંતો (Gujarati)****Time: 2 Hours]****[Total Marks: 50****સૂચના : / Instructions**

(૧) નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the details of signs on your answer book

Name of the Examination:

T.Y.B.A. (Sem. V)

Name of the Subject :

Principles of Literary Criticism : Paper XIV
સાહિત્ય વિવેચનનાં સિદ્ધાંતો (Gujarati)

Subject Code No.: 2001000105020004

Seat No.:

Student's Signature

પ્રશ્ન ૧ નીચેનામાંથી કોઈ પણ પાંચ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર લખો. (૧૦)

૧. “કલા એટલે માનવ અનુભૂતિને અભિવ્યક્ત કરનારા ઈન્દ્રિયગમ્ય રૂપોનું આનંદપ્રદ સર્જન.” પ્રસ્તુત વ્યાખ્યા કોણે આપી છે?
૨. કલા શબ્દનો કોશગત અર્થ જણાવો.
૩. સાહિત્ય, સંગીત અને કલા વગરનો માનવી પૂંછડા અને શિંગડા વિનાના પશુ સમાન છે’ - આ વિધાન કોનું છે?
૪. વ્યવહારનો ભાષામાં પ્રયોજતા શબ્દો કેવા હોય છે?
૫. પાશ્ચાત્ય સાહિત્ય મીમાંસકોએ જણાવેલા કલાનાં પ્રયોજનો લખો.
૬. “ખખડ થતી ને ખોડંગાતી, જતી ડમણી જૂની” પંક્તિમાં ડમણી શાનું પ્રતીક છે?
૭. કલ્પનનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
૮. કલાઓમાં નીતિની અપેક્ષા રાખનારા સાહિત્યકારોના નામ જણાવો.

પ્રશ્ન ૨ લલિત અને લલિતેતર કલાઓ વચ્ચેનો ભેદ સમજાવી. ઉપાદાનોના સંદર્ભે લલિતકલાઓના ઉચ્ચાવચતાના ખ્યાલની સમીક્ષા કરો. (૧૩)

અથવા

પ્રશ્ન ૨ સાહિત્ય એટલે શું? તેની ચર્ચા કરી. ભારતીય તથા પાશ્ચાત્ય વિદ્વાનોએ આપેલ વિવિધ વ્યાખ્યાઓને મૂલવો. (૧૩)

પ્રશ્ન ૩ ભારતીય મીમાંસકોએ જણાવેલ સાહિત્યનાં વિવિધ પ્રયોજનોનો પરિચય કરાવી, (૧૩)
'અલૌકિક આનંદ જ સાહિત્યનું સર્વોપરી પ્રયોજન છે' - આ વિધાનની સત્યતા તપાસો.

અથવા

પ્રશ્ન ૩ “છંદ અને અલંકાર કાવ્યના ભાવસૌંદર્યના ઓજાર છે”- પ્રસ્તુત વિધાનને કેન્દ્રમાં (૧૩)
રાખી કાવ્યસર્જનમાં છંદ-અલંકારનું મહત્વ સમજાવો.

પ્રશ્ન ૪ ટૂંકનોંધ લખો (ગમે તે બે) (૧૪)

૧. દ્રશ્ય અને શ્રાવ્ય કલાઓ વચ્ચેનો તફાવત
૨. નીતિ: કલાની વિષકન્યા
૩. કાવ્યનું સત્ય અને વ્યવહારનું સત્ય
૪. પ્રતીક અને કલ્પનનું કાવ્યમાં સ્થાન